

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

Airman
Eoin Colfer
(door Sara Standaert)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Eoin (spreek uit: Owen) **Colfer** werd in 1965 geboren in Wexford, Ierland. Als kind droomde hij er al van om schrijver te worden, wat lukte toen hij in 1998 zijn eerste boek publiceerde. Twee jaar later verscheen het eerste boek in de *Artemis Fowl*-reeks, waarmee hij ook internationaal een zeer succesvolle schrijver werd. Van de verschillende delen zijn miljoenen exemplaren verkocht. Maar hij schreef meer boeken, waaronder het spectaculaire *Airman*. Eoin Colfer woont met zijn vrouw en twee kinderen in Ierland.

 www.eoincolfer.com

KORTE INHOUD

Het is eind 19de eeuw en de jonge Conor Broekhart droomt ervan om te kunnen vliegen. Samen met zijn leermeester Victor bouwt hij allerlei vliegtuigmodellen. Maar voordat ze in hun missie slagen, wordt Victor vermoord en belandt Conor als dader in de vreselijke diamantenmijnen die als gevangenis dienst doen. Conor moet proberen vrij te komen. Hij wil zijn naam zuiveren, en hij wil zijn oude leven terug – zijn familie, zijn vrienden en... zijn prinses. Conor weet dat er maar één manier is om te ontsnappen: door de lucht. Hij zal iets moeten presteren wat nog nooit iemand gelukt is: een vliegmachine bouwen.

SUGGESTIES VOOR DISCUSSIE

Quote

Hieronder vind je een quote van een 11-jarige. Je kan deze voorlezen en in je groep vragen of zij dezelfde mening hebben over het boek. Waarom wel? Waarom niet?

'Ik vond het een HEEL leuk boek. Het boek is anders dan de andere boeken omdat het zich in een andere tijd afspeelt. Het speelt zich af in 19e de eeuw. Het is bijzonder dat ze de hoofdpersoon van zijn 9e tot zijn 16e jaar volgen. Dan weet je hoe alles in elkaar zit. Hij is gek op vliegen en dan weet je ook hoe het komt, dat hij daar zo gek op is. Het bijzondere aan het boek is dat hij op een gegeven moment een beetje gek wordt en twee stemmen in zijn hoofd hoort. Meestal worden andere personen in een boek gek, terwijl het

hier om het hoofdpersoon gaat. Qua avontuur was het precies goed, niet te veel en niet te weinig. En je kan je inbeelden wat hij allemaal doet. Het leuke aan dit boek is dat het om een normale jongen met een droom gaat en niet om een speciaal wezen (vampier, weerwolf...)'

Daan Lagendijk, 11 jaar

Nieuwe technologieën

Is er iemand in de groep bijzonder geïnteresseerd in nieuwe technologie, uitvindingen...? Laat hem of haar er iets over vertellen of vraag hoe hij of zij de nieuwe ontdekkingen in het boek vond.

Saltee eilanden

Weet er iemand of de Saltee eilanden ook echt bestaan? (zie verder)

Meer lezen

Las er al iemand boeken die dezelfde thematiek hebben? Deze boeken liggen in dezelfde lijn van Airman – misschien lezen sommige juryleden ze al, je kan de titels ook meegeven als boekentips:

- *Artemis Fowl*, Eoin Colfer
- *Twintigduizend mijlen onder zee*, Jules Verne
- *De graaf van Monte Christo*, Alexandre Dumas
- *Het gouden kompas*, Philip Pullman

THEMA'S

Opdracht

Laat de juryleden een aantal thema's opnoemen uit het boek.

Vooruitgang eind 19^e eeuw / wetenschap

Op heel wat plaatsen in het boek loopt de (wetenschappelijke) vooruitgang als een rode draad door het verhaal: uitvinding van vliegtuigen, wc's, hete luchtballonnen, irrigatiesystemen,... Het boek start er eigenlijk al mee: de ballonvaart waarin het hoofdpersoonage wordt geboren. Laat de juryleden enkele voorbeelden geven.

Het veranderende tijdsclimaat zorgt voor een tweestrijd: Victor en koning Nicolaas zijn allebei grote voorstanders van de vooruitgang (nieuwe technologieën, meer luxe voor het volk), terwijl Bonvilain (*what's in a name?*) alles het liefst bij het oude houdt (het volk dom houden en alle rijkdom voor hemzelf). Het leven op Klein-Saltee en op Groot-Saltee staan dan ook in schril contrast met elkaar.

Avontuur

Avonturen beleven lijkt de tweede natuur van Conor: de jongen wordt geboren tijdens een ballonvaart, hij redt de prinses van een ontploffende toren, hij maakt een staatsgreep mee en hij ontsnapt uit de gevangenis door te vliegen.

Verraad / wraak

Conor wordt ongewild het slachtoffer van verraad en een staatsgreep. Zijn leven zal er voorgoed door veranderen. Heel even lijkt het erop dat ook hijzelf ten onder zal gaan aan zijn drang naar haat en wraak, maar Linus en zijn eigen herinneringen kunnen hem op andere ideeën brengen.

Liefde / haat

Het liefdesverhaal dat het meest in het oog springt, is dat tussen Conor en Isabella.

Daarnaast zijn er nog andere vormen van liefde en vriendschap: tussen Conors ouders (en hoe Catherine blijft geloven dat haar man het verlies te boven komt), ouderliefde, diepe vriendschap tussen Victor en Conor, vriendschap tussen Conor en Linus en zelfs tussen Conor en Otto...

Linus doet Conor inzien dat haat en verdriet tot niets leiden. Zo vertrekt Conor toch niet naar Amerika, maar keert hij terug naar Groot-Saltee om zijn naam en die van zijn familie te zuiveren.

Er is ook veel haat: Bonvilain houdt eigenlijk enkel van zichzelf en haat de rest van de wereld (zelfs zijn handlanger).

Hoop

Hoewel Conor alle redenen had om de hoop op te geven, doet hij het toch niet. Zijn geloof in zichzelf en de kunst van het vliegen is bewonderenswaardig.

goed / kwaad (politiek / rechtvaardigheid)

Zie hierboven: contrast tussen koning Nicolaas en Bonvilain.

DE PERSONAGES

Algemeen

Dit citaat van Pol van Damme op www.pluizuit.be beschrijft de personages goed:

‘De verschillende personages uit dit verhaal zijn heel typerend beschreven. De door en door goede koning, diens trouwe vriend en raadsman en Conors vader die de eerlijkheid zelve is en onvoorwaardelijk trouw aan het gezag zijn een voorbeeld voor de jonge Conor. De prinses, waarop Conor hevig verliefd is, is al even oprecht als haar vader. De tegenstrever is sluw, geslepen en achterbaks en zal niets onverlet laten om zijn doel te bereiken al moet hij daarvoor over lijken gaan. De gevangenisbewakers zijn ruw, lomp, corrupt en kunnen slechts door hun machtsmisbruik als opzichter de gevangenen de baas.’

Bespreek de personages met de juryleden:

- Welk personage uit het boek vond je het leukst en waarom?
- Wie vond je minder leuk?
- Kon je je inleven in de personages?
- Beeld je even in dat jij gevangen genomen wordt zoals Conor.
- Wat zou jij doen?
- Niet elk personage weet op elk moment van het boek dezelfde informatie. Kan je hier enkele voorbeelden van geven?

Dit eenvoudige rooster kan je gebruiken om de personages te bespreken:

	Beschrijving	Verhouding tegenover Conor	Lotsbestemming
Conor Broekhart			
Isabelle Trudeau			
Declan & Catherine			

Koning Nicholas			
Victor Vigny			
Marshall Bonvilain			
Linus Wynter			
Arthur Billtoe			

Conor Broekhart (Finn)

Een echte held: intelligent, geduldig, leergierig en stoutmoedig. Je kan hem a.d.h.v. deze vragen kort bespreken:

- Geef enkele karaktereigenschappen van Conor en staaf die met voorbeelden in het boek.
- In de gevangenis krijgt Conor een andere naam. Heb je het gevoel dat hij dit echt wil?
- Beschrijf welke eigenschappen hij aanmeet wanneer hij Conor Finn heet in plaats van Conor Broekhart.

Isabella Trudeau

Een waardige prinses en later koningin. Ondanks het verlies van haar vader en beste vriend/liefde, houdt ze haar waardigheid en weet ze Bonvilain op zijn plaats te zetten.

Declan & Catherine Broekhart

Declan is de trouwe wederhelft van de koning en liefdevolle vader en echtgenoot. Wanneer hij denkt dat Conor overleden is, is hij overmand door verdriet. Pas na twee jaar – en met behulp van zijn vrouw – kan hij weer met plezier leven.

Catherine is de bijzonder intelligente vrouw van Declan. Zij is de wetenschapster van het gezin. Helaas blijven de vrouwen (Isabelle en Catherine) behoorlijk op de achtergrond in het boek. Valt dit de juryleden ook op? Vinden ze het belangrijk dat verhalen veel aandacht besteden aan meisjes en vrouwen?

Victor Vigny

De mentor en vriend van Conor die hem alles leert: van wetenschap (vliegtuigen!) tot gevechtssporten tot de geheimen van de liefde. Het is een groot verlies voor Conor wanneer Victor sterft. Zouden de juryleden ook iemand als Victor als mentor willen? Waarom wel of niet? Heeft iemand zo'n mentor?

Koning Nicolaas Trudeau

Een door en door goede koning die het beste voorheeft voor zijn vrienden en de bevolking. En dat is helaas een doorn in het oog van Bonvilain.

Maarschalk Bonvilain

Een door en door slecht karakter. Doorheen de geschiedenis was zijn familie altijd aan het rivaliseren met de Trudeau familie. En hij doet verder: hij vermoordt Victor en koning Nicolaas en grijpt de macht. Vanaf dan gaat het heel wat slechter met de Saltee eilanden. Op het einde van het verhaal sterft

hij door toedoen van Conor, Declan, Catherine en Isabelle. Of toch niet? Denken de juryleden dat hij echt dood is? Kunnen ze een vervolg verzinnen?

Linus Wynter

Conors steun en toeverlaat in de gevangenis en later ook erbuiten. Dankzij Linus wordt Conor weer een beetje mens in plaats van de door wraak gedreven gevangene.

Arthur Billtoe

De egoïstische en domme gevangenisbewaker in Klein-Saltee.

SETTING

Het verhaal speelt zich af op de Saltee eilanden, twee eilanden die zich voor de kust van Ierland bevinden. De eilanden bestaan echt en zijn tegenwoordig privébezit van de familie Neale. Meer info vind je op www.salteeislands.info Hadden de juryleden vermoed dat de eilanden echt bestaan? Voegt dit iets extra toe aan het verhaal of doet het er niet toe?

VERTELPERSPECTIEF

Het verhaal is chronologisch verteld, meestal vanuit het standpunt van Conor. Terwijl hij in gevangenschap zit, gaat de alwetende verteller soms naar Groot-Saltee om het wel en wee van Connors ouders en Isabella te volgen. Zo weet de lezer soms meer dan de personages, wat de spanning verhoogt.

Je kan dit vertelperspectief, waarbij de lezers soms meer weten dan de personages, vergelijken met een meer begrensde ik-verteller, waarbij je als lezer niet meer weet dan het personage. Haal er de andere KJV-boeken bij om te vergelijken. Hebben de juryleden een voorkeur?

SCHRIJFSTIJL

Eoin Colfer schrijft met veel vaart en daadkracht. Je leeft mee met de personages: je zweeft mee in de ballon die wordt neergeschoten, je voelt de vochtige en benauwde cel waarin Conner opgesloten zit.

Het verhaal is heel realistisch en geloofwaardig verteld, ook al is het pure fantasie. Door verschillende personages aan het woord te laten, sluipt er ook fijne humor in het verhaal. Zo strooit de Fransman Victor de pas en te onpas met grappige anekdotes of levenswijsheden.

TOT SLOT: ENKELE PERSQUOTES

Zijn de juryleden het hiermee eens? Dergelijke quotes staan ook op de achterflap van het boek (en op veel andere boeken). Laat hen zelf zo'n quote verzinnen.

‘Spannend [...] Airman zou je een historische roman kunnen noemen, maar de liefde voor technische snufjes, voor stripboekachtige humor en voor actie en spektakel zijn gebleven. [...] Als een volleerd verteller naar wie je met plezier luistert, vlecht Eoin Colfer stukjes (halfverzonnen) geschiedschrijving door het verhaal.’

(Kidsweek)

Een pretentieloos, lichtvoetig avonturenverhaal waarin zin en onzin, feit en fictie knap verweven zijn. Het sleept je mee dankzij Colfers klassieke vertellersstem en humorvolle relativerende opmerkingen over

het genre. [...] Het boek roept overtuigend voorbijgane tijden op waarin jongens nog onbezorgd konden avonturieren en helden konden zijn.'

(NRC Handelsblad)

'Eion Colfer toont zich een meesterverteller, die je meesleept in een bloedstollend spannend verhaal vol intriges, spanning, complotten en gevaren, dat herinnert aan klassieke avonturenverhalen [...] niet alleen een boeiende avonturenroman, maar ook een prachtige beschrijving van een van de grootste dromen die de mens ooit heeft gekoesterd, kundig verteld door een auteur die er tot de laatste pagina vaart inhoudt.'

(Leesgoed)

'Een sterk, spannend verhaal van gedwarsboomde liefde, grote heldhaftigheid, moord, diamanten, schurken, koningen, Amerikanen, tuig van de richel, en een jongen met een ongewoon talent om te vliegen.' (School Library Journal)

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

De hongerspelen
Suzanne Collins
(door Frans Hoes)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Suzanne Collins drukte haar stempel op de jeugdliteratuur met *The Underland Chronicles*, een serie voor jongeren vanaf 11 jaar. Haar debuut, *Gregor de Bovenlander* (Kluitman 2009), werd wereldwijd goed ontvangen. Inspiratie voor *De hongerspelen* haalde ze onder andere uit de Griekse mythen. Ze las als achtjarige het verhaal van Theseus. Die mythe vertelt over de stad Athene, die als straf voor het verleden elk jaar zeven jongens en zeven meisjes naar Kreta moest sturen. Die kinderen werden dan in een doolhof gegooid om te worden verslonden door het monster Minotaurus. Zelfs als jong meisje snapte ze de genadeloosheid van de boodschap: zorg je voor problemen, dan doen wij iets wat nog erger is dan je vermoorden: we vermoorden je kinderen.

Andere invloeden zijn de vele gladiatorfilms waar ze naar keek en die lieten zien dat de Romeinen executies als een vermakelijke show brachten.

De directe aanleiding voor *De hongerspelen* kwam toen ze naar oorlogsbeelden aan het kijken was en van zender wisselde. Op de andere zender was een realityprogramma met jonge mensen aan de gang. 'And the lines began to blur in this very unsettling way...'

Suzanne heeft een succesvolle en productieve carrière als schrijfster voor kindertelevisie achter de rug. Momenteel woont Suzanne in Connecticut met haar familie en een stel drukke kittens.

 www.suzannecollinsbooks.com

KORT SAMENGEVAT

Het verhaal speelt zich af in Panem, een land dat verrees uit de as van een gebied dat ooit Noord-Amerika heette. De schitterende hoofdstad (het Capitool) wordt omringd door dertien troosteloze districten. Om de Donkere Dagen van een vroegere opstand te herdenken organiseert het Capitool hongerspelen. Alle districten moeten als straf één meisje en één jongen leveren. Die worden opgesloten in een enorme openluchtarena en vechten wekenlang op leven en dood met elkaar. De strijd wordt van bovenaf georchestreerd en rechtstreeks op televisie uitgezonden. Enkel de overblijver mag terugkeren naar zijn of haar gezin en geniet eeuwige roem. Dit jaar is het de beurt aan Katniss om deel te nemen. Zij neemt de plaats in van haar jongere zusje, dat door loting werd aangeduid om in de arena te vechten.

Je zou het verhaal kunnen vergelijken met een gladiatorengevecht in een Romeinse arena, gemixt met voyeuristische overlevingstelevisieshows, die alle smakelijke en onsmakelijke details aan de kijkers opvoeren. Gelukkig heeft dit verhaal veel meer te bieden!

INTERESSANTE THEMA'S

De hongerspelen is een meeslepend verhaal over trouw, liefde en vriendschap, maar beschrijft tevens het gevecht tegen de immer aanwezige honger. Het verhaal vertelt hoe – ondanks de evolutie van de mens – het primitieve nooit veraf is.

Het hoofdpersonage Katniss is een overlever. Ze is erg gevoelig, sociaal, mededogend en behulpzaam. Zij zal dan ook niet twijfelen om de onrechtvaardigheid van de leiders van haar wereld aan de kaak te stellen als ze daar de kans toe krijgt. Zeker in het tweede boek van de reeks, *Vlammen* (Van Goor, 2009), komt dit thema nog uitgebreid aan bod.

De auteur geeft, met de manier waarop de tributen (dit zijn de deelnemers van de hongerspelen) op de televisie worden opgevoerd, duidelijk aan wat zij denkt over deze vorm van sensatiezucht. De valse wereld, die door de televisie wordt gecreëerd en geregisseerd en dan als reality-tv wordt verkocht aan de kijkers, is bijzonder knap in beeld gebracht.

STIJL- EN VORMKENMERKEN

Het verhaal wordt verteld door het personage Katniss. De lezer kijkt door haar ogen mee en weet wat zij denkt, voelt of meemaakt. Door de aantrekkelijke vertelstijl leef je als lezer vanaf de eerste bladzijden mee. Het verhaal leest dan ook bijzonder vlot, heeft een gigantische vaart en laat je pas los op de allerlaatste bladzijde. Een pageturner van formaat!

AAN DE SLAG MET HET BOEK

Vragen

- Wat vind je van het boek?
- Wat maakt het boek sterk?
- Wat zijn de minpunten in het verhaal?
- Overloop kort even de hoofdpersonages (Katniss, Peeta, Gale, Primrose, Haymitch, Cinna, Cato, Rue, Glinster). Probeer bij elk personage een tweetal karaktereigenschappen te bedenken die passen bij dat personage en vertel kort waarom je dat vindt.
- Wat vind je van het einde van het boek? (Katniss probeert er met een truc voor te zorgen dat ze allebei overleven.)
- Nodigt dit boek uit om het vervolg te lezen? Waarom (niet)?
- Wat zou er in een volgend deel nog kunnen gebeuren? (Het boek is het eerste deel van een trilogie, breng eventueel ook het tweede en derde deel mee naar de bijeenkomst.)

Griekse mythologie

Het verhaal leent zich goed om even in te gaan op de Griekse mythologie. Deze mythen zijn verhalen over goden, halfgoden en de interactie tussen goden en mensen. De mythologie geeft verklaringen voor het ontstaan van de wereld, de hemellichamen, de mensen, de goden, het kwaad en ziekten, natuurverschijnselen en de oerelementen aarde, water, vuur en lucht. Ze vormde de basis van het geloven en denken van de oude Grieken.

Kennen de juryleden voorbeelden van Griekse mythen? Enkele bekende verhalen zijn De Argonauten, het orakel van Delphi, de Trojaanse oorlog, de zwerftochten van Odysseus. Je kan daarna het verhaal van Theseus (waarop *De hongerspelen* is geïnspireerd) vertellen (of voorlezen). Je vindt het verhaal op Wikipedia of op deze sites:

🔗 www.museumkennis.nl/lp.rmo/museumkennis/i000465.html

🔗 www.grieksegids.nl/mythologie/theseus.php

Interessante boeken waarin je ook het verhaal van Theseus vindt, zijn *Griekse mythen* van Imme Dros (Querido, 2004) en *Helden* van Els Pelgrom (Lannoo, 2006). Van dit laatste boek bestaat er ook een Daisyversie (luisterboek). Nog recenter verscheen *Vliegen tot de hemel* van Michael de Cock met illustraties van Gerda Dendooven (Davidsfonds/Infodok, 2010).

Realitiy-tv

Het boek biedt interessante gesprekstof in verband met reality-tv. Wat vinden de juryleden van alle realityprogramma's die de laatste jaren op ons werden losgelaten. Kijken ze naar die programma's? Waarom (niet)? Welke programma's vinden ze boeiend en waarom? Wat vinden ze van de uitzending van de hongerspelen op televisie? Kan dat? Kunnen ze voorbeelden geven van de manipulatie van de beelden?

Verfilming

Het boek (eerste deel) wordt binnenkort verfilmd door Lionsgate en zal in het najaar van 2011 te zien zijn in onze bioscopen. Vraag de juryleden of ze het een goed idee vinden om dit boek te verfilmen en argumenten te bedenken waarom dit een meerwaarde is. Je kan trouwens al heel wat trailers bekijken op YouTube (www.youtube.com, in het zoekvenster geef je 'the hunger games' in). Wie van de juryleden zou naar de film gaan kijken en waarom?

Websites

Het boek kent in heel wat landen erg veel succes. Tot op heden zijn er in Amerika en in Canada meer dan 800.000 kopieën van *The Hunger Games* in omloop en meer dan 750.000 kopieën van *Catching Fire*, in totaal is dat meer dan 1,5 miljoen boeken. Er bestaan dus al heel wat websites die je kan raadplegen. De bekendste zijn:

🔗 www.hongerspelen.nl (Nederlandstalige site)

🔗 www.hungergames.co.uk (Engelstalige site)

🔗 www.scholastic.com/thehungergames (Engelstalige site van uitgeverij Scholastic)

🔗 www.hongerspelen.hyves.nl (Nederlandstalige sociale netwerksite)

🔗 www.dehongerspelen.web.com (Nederlandstalige site met onder andere een game)

Voorlezen

Je kan als afsluiter een fragment voorlezen uit deel twee, *Vlammen*. In augustus 2010 verscheen in Amerika deel drie. In het najaar (30-11-2010) zal de Nederlandse vertaling, *Spotgaai*, verkrijgbaar zijn bij ons.

Een spotgaai maken (badge of broche)

De spotgaai speelt een belangrijke rol in het verhaal. Katniss draagt een broche die ze als districtsandenken kreeg en die de opstand van de districten symboliseert. Hieronder volgt een korte achtergrond:

‘Het Capitool maakte een mutilantenvogel, de snatergaai. Die gebruikte men in de strijd tegen de rebellen, omdat ze hele gesprekken konden onthouden en perfect konden nabootsen. Alleen kwamen de rebellen daar op een gegeven moment achter en vertelden ze alleen nog maar onzin als er een snatergaai bij was. Het Capitool liet de snatergaaien vrij in het wild, omdat ze geen nut meer hadden.

Ze dachten trouwens dat de vogels toch niet zouden overleven in het wild en dat was ook zo, ze stierven binnen een paar jaar uit. Maar niet voordat de mannelijke snatergaaien hadden gepaard met de vrouwelijke spotlijsters. Zo ontstond de spotgaai, die niet langer woorden en andere menselijke klanken kon nabootsen, maar wel liedjes zonder woorden kon nazingen, met een hoge kinderstem of juist met een lage mannenstem. Dat deden ze alleen als ze je stem mooi genoeg vonden om naar te luisteren en na te bootsen.’

Je juryleden maken een badge met daarop de afbeeldingen van de spotgaai. De vogel staat afgebeeld op de cover van beide boeken. Blanco badges zijn makkelijk te vinden en ieder jurylid gebruikt zijn fantasie om een persoonlijke tint aan te brengen aan zijn spotgaai.

Je kan er ook voor kiezen om met kosteloos materiaal (al dan niet gekleurde metaaldraad) een echte broche te maken in de vorm van de spotgaai.

**KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5**

***Epinona*
Marc de Bel & Jan Bosschaert (ill.)
(door Raf Moortgat)**

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Marc de Bel is op 7 mei 1954 in Kruishoutem geboren als zoon van een timmerman. Hij is getrouwd met Mie Buur en samen hebben ze vier kinderen (Elf, Aim, Ayan en Allen) en vijf kleinkinderen. Marc woont nog steeds in Kruishoutem met een bende huisdieren.

Jarenlang was Marc onderwijzer in het vierde leerjaar. Zo leerde hij kinderen heel goed kennen, dat merk je ook aan de populariteit van zijn boeken. Hij vertelde aan zijn leerlingen de meest ongelooflijke verhalen, die hij vaak zelf illustreerde. Zo is zijn debuut ontstaan. Hij vertelde elke dag een stukje van het verhaal aan de kinderen van zijn klas. Toen het schooljaar afgelopen was, was het verhaal dat nog niet. Marc de Bel beloofde dat hij het hele verhaal uit zou schrijven, zodat ze het vervolg konden lezen. Dit werd *Het ei van oom Trotter*, dat meteen werd bekroond door de Kinder- en Jeugdjury voor het Boek in Vlaanderen. Het was de start voor een vruchtbare schrijversloopbaan. Op korte tijd werd hij zowat de populairste jeugdschrijver in Vlaanderen.

In zijn boeken kiest Marc partij voor de kinderen. Zelf beweert hij als elfjarig kind uit een boomhut gevallen te zijn, waardoor hij voor een stukje altijd elf jaar gebleven is. Als volwassen elfjarige vindt hij dat kinderen hun creativiteit moeten kunnen botvieren en dat ze hun fantasie de vrije loop moeten kunnen laten. In zijn boeken stimuleren sympathieke, avontuurlijke ooms en onderwijzers kinderen daarbij. Ook dieren en de Boeboeks spelen een belangrijke rol. De Boeboeks zijn een leuk, harig volkje, een vuist groot en verliefd op muziek. Ze zijn bekommerd om het milieu, een van de hoofdthema's in werk van Marc de Bel.

Marc's boeken zijn vertaald in het Engels, Frans, Duits, Deens, Noors, Italiaans, Faroer, Japans en Koreaans en worden regelmatig op de planken gebracht (o.a. door kindertheater Acaboe). Naast de boeken zijn er sinds kort ook strips, onder andere van de Boeboeks en de zusjes Kriegel. Drie van zijn boeken zijn reeds verfilmd: *Blinker, Blinker en het BagBag-juweel* en *De zusjes Kriegel*.

Marc de Bel geeft ook veel voordrachten in scholen en bibliotheken. Ook houdt hij zich bezig met diverse muzikale projecten.

(www.standaarduitgeverij.be/boeken/auteurs/marcdebel)

🌐 www.marcdebel.be

Jan Bosschaert (Borgerhout, 15 december 1957) is een Vlaams stripauteur en illustrator. Op 16-jarige leeftijd verschijnt er al een publicatie van hem in het stripblad *Robbedoes*. Vervolgens studeert hij Vrije Grafiek aan het Sint-Lucasinstituut in Brussel. Zijn eerste stripverhaal *Icarus* komt uit in 1981. In 1983 verschijnt *Pest in 't Paleis*, een persiflage op de Belgische politiek, naar een scenario van Humo-journalist Guido Van Meir. In 1998 tekent hij voor Urbanus het eerste album van een nieuwe stripreeks: *De Geverniste Vermepelelinskes*. Ander bekend werk van hem zijn de reeksen *Sam* en *Jaguar*.

Naast zijn stripverhalen is Jan bekend als kunstschilder en als illustrator. Dit laatste deed hij eerst voor de BRT, nadien voor een grote hoeveelheid uitgeverijen (onder andere Averbode en uitgeverij Lannoo), tijdschriften (Panorama) en schrijvers (onder andere Marc de Bel en Katie Velghe). Hij illustreerde ook enkele platenhoezen (onder andere voor Pitti Polak) en affiches (Saint-Amour).

(nl.wikipedia.org/wiki/Jan_Bosschaert)

🌐 www.janbosschaert.be

KORT SAMENGEVAT

De jaren vijftig voor Christus. Epinona groeit samen met haar moeder en broer Brent op in het land van de Eburonen. Ze is goede maatjes met Timon, met wie ze later zal trouwen. Maar bij een aanval van de Atuatuken, een naburige stam, worden zij en haar moeder gevangengenomen en als slaven meegevoerd naar de Rotsburcht. Daar leert ze Boyan kennen. Intussen komt het Romeinse leger, dat moordend en rovend naar het noorden van Gallië oprukt, steeds dichterbij. Ook de eens zo trotse Rotsburcht wordt met de grond gelijk gemaakt.

DISCUSSIEONDERWERPEN

Stamboom

Vooraan in het boek staat een stamboom van de verschillende personages die in het boek voorkomen. Maak een kopie van de stamboom en haal de belangrijkste personages weg. Laat de juryleden ze invullen. Misschien kan je er een extra kadertje boven zetten voor de echte vader van Epinona (Ambiorix)?

Tot welke grote stam behoort Epinona?

Wapens

In het boek wordt heel wat afgevochten. Daarbij komen verschillende wapens aan bod. Kunnen de juryleden er vijf opsommen (bijvoorbeeld slinger, vechstok, pijl en boog, zwaard, speer)? Welke drie beheerst Epinona goed (slinger, vechstok, pijl en boog)? Zoek afbeeldingen van de wapens of boeken over die tijd en breng die mee naar de bijeenkomst.

Hoofdstukken

Schrijf de titels van de verschillende hoofdstukken op kaartjes zonder tijdsaanduiding. Laat de juryleden ze in volgorde rangschikken. Kunnen ze er ook de tijdsperiode opplakken?

DENKVRAGEN/FILOSOFEREN

- Vinden de juryleden het normaal dat Epinona er een ander vriendje op na houdt, hoewel ze het niet echt uitgemaakt had met haar eerste vriendje? Zou het in haar tijd normaler geweest zijn dan nu of net niet?
- Wat is de speciale eigenschap van Epinona? Geloven de juryleden dat ze echt met dieren kan praten? Iedereen heeft wel een speciaal talent. Waar zijn de juryleden goed in?
- Epinona redt het leven van haar eerste vriendje. Hoe? Lost hij zijn schuld goed in? Hoe?
- Oog om oog, tand om tand... Er zijn heel wat stammetwisten in het boek. Epinona wordt ontvoerd als wraakactie na een wraakactie. Wat vinden de juryleden van al die wraakzucht? Nemen ze zelf soms wraak? Wat zouden ze zelf gedaan hebben in dat geval?
- Geloven de juryleden dat Epinona echt de dochter van Ambiorix is? Welke stad linken jullie aan Ambiorix? (Waar heeft hij een stambeeld?) Weten ze wat Julius Caesar zei over de Belgen en de Galliërs? ('Omnium gallia belgae fortissimi sunt' = 'Van alle Galliërs zijn de Belgen het dapperst.') Je kan zelfs op groepsuitstap naar Tongeren gaan...

VRAAGJES OVER AUTEUR EN STIJL

- In welk genre zouden de juryleden dit boek plaatsen? Welk soort verhaal is het?
- Hebben de juryleden nog historische verhalen gelezen? Fictie of non-fictie? Bijvoorbeeld *Kruistocht in spijkerbroek*.
- Hebben de juryleden nog boeken van Marc de Bel gelezen? Lijken die boeken op dit boek? Wat is het verschil? Wat lezen ze het liefste? Breng eventueel andere boeken van Marc de Bel mee naar de bijeenkomst.
- Herkennen ze de schrijfstijl van Marc de Bel? Wat is typisch voor zijn stijl? Kennen ze andere schrijvers die op dezelfde manier schrijven?
- *Epinona* is een vrij lijvig boek, maar vonden de juryleden dat erg? Las het als een sneltrein?
- Waren er woorden die ze niet begrepen of was alles duidelijk?
- Wat vonden ze van de illustraties? Spreken ze hen aan of niet? Sluiten de illustraties aan bij het verhaal? Zorgden ze voor een meerwaarde?

**KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5**

***Dichter bij de maan*
Bettie Elias
(door Anneleen Hacke)**

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Bettie Elias werd in 1953 geboren in Hasselt en debuteerde als schrijfster in 1983. Ze heeft ondertussen al 27 boeken op haar naam staan en is een gevestigde waarde in de Nederlandstalige jeugdliteratuur. Verschillende van haar boeken zijn vertaald en ze sleepte al heel wat prijzen in de wacht. Ze kreeg onder andere drie keer een bekroning van de Kinder- en Jeugdjury Vlaanderen.

In de boeken van Bettie staan levensechte situaties centraal. ‘Mijn boeken en verhalen gaan niet over reuzen of heksen, maar over dingen die kinderen zelf kunnen meemaken. Echte gebeurtenissen zijn eigenlijk heel spannend,’ zegt ze zelf. Inspiratie om te schrijven haalt ze uit haar eigen kroost. Haar taal is eenvoudig en de emoties zijn altijd herkenbaar voor kinderen. Dat maakt haar boeken heel populair bij jonge lezers.

KORT SAMENGEVAT

Vik wordt op alle mogelijke manieren gepest door zijn oudere broer Alex. Zijn moeder laat toe dat Alex Vik op zolder opsluit en doet niks om hem te helpen, want na de geboorte van Vik is zijn vader vertrokken en zijn moeder acht Vik daar nog steeds verantwoordelijk voor. Vik kan in zijn eentje niet op tegen Alex en er zit niets anders op om alles te ondergaan. De situatie verandert echter wanneer Vik op school bevriend wordt met Nicolas, een uitbundige jongen die net als Vik zijn jaar overdoet. Door hun vriendschap krijgt Vik langzaam meer zelfvertrouwen en wordt hij sterk genoeg om tegen de situatie in te gaan.

VÓÓR HET LEZEN

Vik wordt door zijn broer Alex opgesloten op zolder. Dat is best wel griezelig. Op de cover van het boek staat een sleutelgat afgebeeld, misschien wel dat van de zolderkamer van Vik.

Stel dat de juryleden door het sleutelgat van hun eigen kamer zouden kijken, hoe ziet die kamer er dan uit? De juryleden kunnen tekenen of beschrijven wat ze door hun sleutelgat ‘zien’.

- Vind je je eigen kamer gezellig?

- Wat maakt je kamer precies gezellig/niet gezellig?
- Hoe zou je je voelen als je kamer zo kaal was als de zolderkamer van Vik?

TIJDENS HET LEZEN

Het centrale thema in het boek is de emotionele mishandeling van Vik door zijn broer Alex. Ook zijn zus Ellen, maar vooral zijn moeder maken zich er schuldig aan omdat ze niets doen om de situatie te veranderen.

- Hoe denk je dat het voelt voor Vik om er helemaal alleen voor te staan thuis?
- Welke pesterijen van Alex vind je het ergste? Waarom?
- Heb je zelf soms ook eens het gevoel dat je niet op kan tegen je ouders, broers of zussen thuis?
- Welk gevoel geeft dat? Wat doe je dan?
- Vinden jullie het juist om te spreken over mishandeling in het geval van Vik? Waarom wel/niet?

Door de krantenartikels die Vik elke dag in de krant van zijn meester leest, krijgt hij meer en meer zicht op zijn situatie en komt hij erachter dat het fout is wat zijn broer en moeder doen.

- Welke artikels zijn belangrijk voor Vik doorheen het boek? Weet je ook waarom?
- Lees jij de krant? Welk soort artikels spreekt jou dan aan?
- Knip je soms artikels uit de krant? Wat doe je ermee?

Een ander onderwerp dat sterk naar voor komt in het boek, is de vriendschap tussen Vik en Nicolas. Vik bloeit open en door Nicolas krijgt hij de moed om in opstand te komen tegen zijn situatie.

- Heb je een goede vriend/vriendin bij wie je terecht zou kunnen als het even moeilijk gaat?
- Stel dat Vik je vriend is en dat hij zou vertellen over de problemen thuis, wat zou dat dan met je doen? Hoe zou je reageren?
- Heb je ooit zelf moeten liegen tegen je vriend/vriendin? Hoe voelde je je daarbij? Heb je achteraf de waarheid kunnen zeggen?
- Vik vindt het fijn om leuke dingen met Nicolas te delen, zoals voetballen en samen chips of frietjes delen. Welke dingen vind jij leuk om te doen met je vriend/vriendin? Helpt het om die dingen te doen als je je eens slecht voelt? Waarom wel/niet?

Tijdens het verhaal is het niet helemaal duidelijk wat Vik voor zijn moeder betekent. Eén keer maakt Vik een heel bijzonder moment mee met zijn moeder: als ze samen naar de maan kijken.

- Wat doet dit moment volgens jou met Vik? Wat betekent het voor hem?
- Wat is de link tussen de titel van het boek *Dichter bij de maan* en dat moment tussen Vik en zijn moeder?

Wanneer Vik in opstand komt tegen zijn broer Alex, gaat er heel wat door hem heen. Maar uiteindelijk verbetert Viks situatie wel.

- Hoe heeft Vik zich gevoeld toen hij in het verweer ging tegen Alex?
- Vik lost zijn problemen uiteindelijk zelf min of meer op, maar welke personen in het verhaal hadden hem kunnen helpen als hij er met hen over gepraat had? Waarom denk je dat Vik niet gepraat heeft?
- Als je had gekund, welke raad zou je Vik dan gegeven hebben?

NA HET LEZEN

- Heb je het boek graag gelezen? Waarom wel/niet?
- Wat blijft het meeste hangen van het verhaal?
- Welke gevoelens heeft het boek bij je opgeroepen?

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

Jeremy Fink en de sleutel tot het bestaan
Wendy Mass
(door Sara Standaert)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

De Amerikaanse **Wendy Mass** (1967) is de bekroonde auteur van negen boeken voor kinderen en jongeren. Voor *A mango-shaped space* kreeg ze enkele belangrijke Amerikaanse prijzen zoals de Schneider Family Book Award.

Wendy groeide op in Livingston, New Jersey, en als kind waren haar favoriete schoolvakken al lezen en schrijven. Niet verwonderlijk dat ze zoveel jaren later zelf schrijfster is geworden. Vandaag woont ze nog steeds in New Jersey, met haar gezin en kat. Ze vertelt iedereen dat haar hobby's wandelen en fotografie zijn, terwijl ze in werkelijkheid meer houdt van het verzamelen van snoeppapiertjes en het zoeken naar verborgen schatten met haar metaaldetector.

 www.wendymass.com

KORT SAMENGEVAT

Jeremy leidt een rustig bestaan in New York. Daar komt een eind aan wanneer hij een maand voor hij 13 wordt, een kistje krijgt. Op het kistje staat 'De zin van het leven' en er zitten vier sloten op. Het kistje komt van Jeremy's vader, die lang geleden gestorven is. Om de zin van het leven te ontdekken, moet Jeremy eerst de vier sleutels vinden... Hij start een zoektocht met zijn buurmeisje en beste vriendin Lizzy.

OPDRACHTEN

Vóór het lezen

Vraag de juryleden op voorhand om mooie of inspirerende zinnen te noteren en mee te brengen naar de bijeenkomst.

Laat de juryleden – wanneer ze het boek aan het lezen zijn – ook even te stoppen na hoofdstuk 2. De sleutels zijn zoek: hoe zouden zij het aanpakken om de sleutels terug te vinden? Vraag hen om hun antwoord te noteren en mee te brengen naar de bijeenkomst.

Cover

Bespreek de cover van het boek:

- Er staat: 'Vier sleutels, twee vrienden, één antwoord' Vraag de juryleden om deze zin toe te lichten. Welke sleutels? Welke vrienden? Is er echt maar één antwoord?
- Er staan heel wat sleutels op de cover. Waar vinden de hoofdpersonages allemaal sleutels?

THEMA'S

Laat de jongeren vooraf een aantal thema's opnoemen uit het boek.

Zoektocht naar de zin van het bestaan

Er zijn heel wat levenslessen beschreven in het boek: welke kunnen de juryleden er uit halen?

De zoektocht naar de sleutels wordt tegelijk een zoektocht naar de zin van het leven. Jeremy en Lizzy ontmoeten heel wat personages die een boodschap uitdragen. Voor deze personages is dit de zin van hun bestaan:

- Les 1 = Mabel Billingsly = vriendschap (dankzij haar denkt Jeremy ook na over keuzes maken in het leven, p. 131)
- Les 2 = Simon Rudolph = loslaten / onthecht zijn (p. 151)
- Les 3 = Amos Grady = wetenschap / evolutietheorie (p. 186-189)
- Les 4 = mensen in de kerk / tatoeëerder = godsdienst (p. 200-207)
- Les 5 = van moeder Jeremy = 'Vergeet niet dat de dingen soms vanzelf op hun plaats vallen. Je hebt niet alles onder controle.' (p. 217)
- Les 6 = bij oma = nieuwe dingen proberen; jezelf uitdagen om nieuwe dingen uit te proberen (meedoen aan de talentenjacht)
- Les 7 = de brief van zijn vader in het kistje. Geniet van elke moment; het leven is eindig. En volg je eigen pad! (p. 265-268)

Verlies / dood

Verlies en dood zijn in het hele boek aanwezig: Jeremy's vader overleed toen Jeremy amper acht was. De jongen heeft dit nog steeds niet verwerkt, hij twijfelt of dit 'het lot' was van zijn vader (zie p. 88: toeval of lot?). Die liet immers zijn hand lezen op zijn 13^e en kreeg van de waarzegster te horen dat hij zou sterven op zijn 40^e. Pas wanneer Jeremy en Lizzy zelf bij de waarzegster gaan en haar kunnen ontmaskeren, beseft Jeremy dat zijn vader gewoon pech had (p. 211).

Vriendschap

De vriendschap tussen Jeremy en Lizzy loopt als een rode draad doorheen het boek. Hoewel ze elkaars tegenpolen zijn, gaan ze door het vuur voor elkaar.

Pubertijd / zelfontplooiing

DE PERSONAGES

Welk personage uit het boek vonden de juryleden het leukst en waarom? Wie vonden ze minder leuk? Konden ze zich inleven in de personages? Jeremy en Lizzy zijn heel verschillend. Laat de juryleden enkele verschillen opsommen.

Jeremy

Doorheen het boek maakt Jeremy een opmerkelijke evolutie: van een voorzichtig en bang kind evolueert hij naar een zelfverzekerde tiener die veel bijleerde over het leven en op eigen benen wil staan.

Zoek samen met de juryleden naar voorbeelden van Jeremy's gedrag in het begin en op het einde van het verhaal. Wijs op de verschillen.

Lizzy

Ook Lizzy maakt vooruitgang door het boek: ze blijft uiteindelijk een intuïtieve flapuit, maar toch staat ze al meer stil bij de dingen (zie ook: healing in de kerk, p. 203-204). Lizzy wordt ook letterlijk vrouw in het boek (p. 231).

Moeder Jeremy, grootmoeder Jeremy, vader Jeremy, meneer Oswald, James, Mabel Billingsly, Simon Rudolph, Amos Grady...

Al deze personages zijn er voornamelijk om Jeremy en Lizzy te helpen in hun zoektocht naar de zin van het leven. Deze personages worden niet echt diep uitgewerkt door de auteur.

Samantha en Rick

Ook deze twee personages worden niet echt uitgewerkt, maar ze zorgen er wel voor dat Jeremy soms gaat nadenken over zijn relatie met en gevoelens voor Lizzy.

VERTELPERSPECTIEF

Het lijkt alsof we meelesen in het dagboek van Jeremy: hij vertelt het volledige verhaal vanuit het ik-perspectief. In de proloog vertelt hij wat er gebeurt op 22 juli, om daarna terug te blikken op de maand voorafgaand aan de 22ste juli. In het laatste hoofdstuk springen we naar enkele dagen na 22 juli.

SCHRIJFSTIJL

Speels en vloeiend. Op een begrijpelijke manier zitten er heel wat levenslessen beschreven in het boek.

TOT SLOT: EEN PERSQUOTE

Zijn de juryleden het met deze quote eens?

'Het verhaal is heel luchtig opgevat maar bevat toch een hele resem uitspraken die de lezer zelf ook aan het denken zet over zijn/haar eigen bestaan. Daarenboven heeft het verhaal een erg origineel en heel onverwacht slot in petto, waarmee Jeremy bewijst dat hij zijn kindertijd ontgroeid is en op eigen benen in het leven staat. Een heel optimistisch verhaal met heel wat grappige momenten maar met heel wat doordenkers die de lezer beslist niet onbewogen laten. Een aanrader!'

Pol Van Damme, januari 2010, www.pluizuit.be

**KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5**

Ik dacht dat het ergste nog moest komen (maar dat was niet zo)

Brigitte Minne

(door Anneleen Hacke)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Brigitte Minne studeerde Secretariaat-talen en Nederlandse filologie. Ze debuteerde in 1993 met *Albertine verwacht je*. Brigitte is een echte duizendpoot: ze schrijft kinderboeken, verhalen voor kindertijdschriften en werkt als scenarist en producer mee aan verscheidene kinderprogramma's. Tot nu toe publiceerde Brigitte Minne meer dan dertig kinderboeken. Er zijn ook verschillende vertalingen verschenen van haar in het buitenland.

Brigitte Minne schrijft heel herkenbaar voor kinderen en jongeren. Haar boeken zijn vlot geschreven en met de emoties die ze naar voor schuift, weet ze altijd de juiste snaar te raken.

De boeken van Brigitte Minne zijn al vaak bekroond, o.a. door de Vlaamse Kinder- en Jeugdjury.

🌐 www.brigitteminne.be

KORT SAMENGEVAT

Na haar geboorte gaat Marina bij haar grootouders wonen. Ze geven haar een liefdevolle jeugd, al wordt Marina al snel geconfronteerd met haar afkomst. 'Crapuul' is een woord dat ze al vroeg leert kennen en in de lagere school noemen haar leerkrachten en medeleerlingen haar steevast 'Marina Vuilpot'. Marina heeft het niet gemakkelijk om de vooroordelen en pesterijen van zich te laten afglijden. Gelukkig is er haar vriendin Dorien en kan Marina vluchten in boeken en verhalen. Dan komt juf Gaby op school. Het ziet er eindelijk naar uit dat dingen zullen veranderen.

BESPREKING

Vooraf

Marina wordt bevooroordeeld en gepest op school, niet alleen door Veronique en de andere klasgenoten, maar vooral door de leerkrachten. De reden van al het gepest en getreiter is de afkomst van Marina. Op school vinden ze haar niet netjes en ze wordt voortdurend bestempeld als crapuul.

Laat de juryleden eens nadenken over het volgende: stel dat ze bij 'Marina Vuilpot' in de klas zouden zitten, hoe zouden ze dat vinden? Zouden ze ingaan tegen het gepest of zouden ze meedoen? Zouden ze bevriend kunnen worden met Marina of liever niet? Zouden ze zich iets aantrekken van haar afkomst?

Tijdens het lezen

Marina woont bij haar grootouders, ook al heeft ze nog een vader en een moeder. Haar grootouders proberen heel goed voor hun kleindochter te zorgen. Voor Marina zijn zij net als echte ouders.

- Kan je concrete voorbeelden geven waaraan je merkt dat de grootouders van Marina het beste willen voor haar?
- Hoe zou je het zelf vinden om door je grootouders opgevoed te worden in plaats van je ouders?

Marina's grootouders zorgen heel goed voor haar, maar de omstandigheden waarin Marina opgroeit, zijn niet altijd ideaal voor een kind.

- Welke dingen ziet Marina thuis die misschien niet zo goed zijn voor haar?
- Wat zou jij ervan vinden om in het huis van Marina op te groeien? Wat zou je leuk vinden en wat niet?

Marina raakt in het eerste leerjaar bevriend met Dorien. Samen zijn ze twee buitenbeentjes bijeen. Toch hebben ze in de jaren die volgen veel aan elkaar.

- Marina en Dorien lijken voorbestemd om vrienden te worden door de situatie waarin ze zitten. Waaraan merk je dat hun vriendschap meer is dan gewoon toeval?
- Heb je zelf een vriend of vriendin waar je je hele lagere schooltijd mee bevriend geweest bent? Hoe was/is die vriendschap?

Marina is niet geliefd bij haar leerkrachten. Ze zullen het zeker niet nalaten om haar te vernederen als ze de kans krijgen. Ook Dorien heeft het zwaar te verduren. Gelukkig kunnen de meisjes heel wat van zich laten afglijden, maar het blijft moeilijk voor hen.

- Wat vind je ervan dat de leerkrachten zo duidelijk laten merken dat ze niets te maken willen hebben met Marina en Dorien?
- Heb jij al ooit het gevoel gehad dat een leerkracht je niet leuk vindt? Hoe liet hij of zij dat merken? Hoe voelde je je daarbij?
- Stel dat een leerkracht je voor de hele klas zou vernederen, hoe zou je dan reageren?

Tot juf Gaby er kwam en er het voorval was met Veronique en de bloedneus, had Marina tegen haar grootouders nooit verteld over de pesterijen van de leerkrachten en haar klasgenoten.

- Waarom denk je dat Marina er nooit over sprak?
- Hoe denk je dat het voelde voor Marina om het eindelijk te kunnen vertellen tegen haar grootouders?
- Stel dat anderen het jou moeilijk maken op school, zou je het dan tegen iemand kunnen of willen vertellen?

Marina houdt heel veel van boeken en verhalen. Ze leest graag en schrijven kan ze ook goed,

dat bewijst ze wanneer ze een verhalenwedstrijd wint.

- Hoe zou het voelen voor Marina om eindelijk erkend te worden en te kunnen tonen dat ze ook heel wat goede kwaliteiten heeft?

Na het lezen

Het boek is opgedeeld in korte hoofdstukjes. Allemaal hebben ze een originele titel die iets zegt over de inhoud. Laat de juryleden het boek nog eens doorbladeren. Welk hoofdstukje vinden ze het mooiste en waarom?

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

Nimf
Marleen Nelen

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Dit zegt **Marleen Nelen** over zichzelf:

‘Ik ben opgeleid in de beeldende kunsten. Ik fotografeer nog steeds heel veel. Voor mezelf, in de vorm van dagboeken, enkele foto’s vind je ook op mijn site. Af en toe fotografeer ik in opdracht, een cd-hoes of een geboorte. Ik heb twee kleine kinderen en een man die hard werkt en vaak van huis is. Je kan wel zeggen dat ik parttime schrijf en parttime thuis ben voor de kinderen. Die hoeven dan niet in de opvang, ze zijn ook in de vakantie gezellig thuis, dat heb ik voorlopig het liefst.

Mijn eerste schrijfervaring waren kortverhalen, dat was zomaar een ingeving. Er was een wedstrijd voor het beste kortverhaal en ik vond dat ik dat wel eens kon proberen: een kortverhaal schrijven. Mijn korte verhalen werden allemaal gepubliceerd in tijdschriften, dus toen wist ik dat er wel iets in zat en ik deed het ook heel graag.

Ik was een fanatieke lezer toen ik jong was, nog steeds eigenlijk. Ik heb altijd boeken verslonden en heb een grote hang naar verhalen. Ik vertoef graag in de intimiteit van een boek, maar theater en film en dans vind ik ook geweldig. Voor jongeren schreef ik iets in opdracht van het MIAT, een museum in Gent, over kinderarbeid in 1900. Daar kwam veel opzoekingswerk aan te pas. Maar dat was leuk voor mij: ik ben een eeuwige student, ik vind het altijd tof om iets bij te leren. Daarna schreef ik Duivelstocht, en de rest volgde een beetje vanzelf. Ik wil ook nog romans schrijven, maar op dit moment liggen jongeren me om de één of andere reden beter.’

☞ www.marleennelen.be

KORT SAMENGEVAT

Op een dag vertrekt Nours moeder naar Chicago. Nour en zijn vader blijven verveest achter in een veel te groot huis. Om maar niet aan zijn moeder te moeten denken, stort Nour zich op zijn insectenverzameling. Dat helpt een beetje. Maar misschien helpt verhuizen naar een klein appartementje in de stad Nour en zijn vader nog het meest...

FRAGMENT

Vraag de juryleden nog voor ze het boek gaan lezen om tijdens het lezen één fragment uit te kiezen dat voor hen het hele boek samenvat. Laat hen dit fragment meebrengen naar de bespreking van *Nimf* en voorlezen. Bespreek met de groep waarom net deze stukjes cruciaal zijn. Kiezen de juryleden voor hetzelfde of gelijkaardige fragmenten? Benadruk dat alle fragmenten goed gekozen zijn en dat iedereen een boek op zijn of haar manier leest en interpreteert. De veelheid aan interpretaties van hetzelfde boek maakt lezen net zo interessant. Vertrekkende vanuit dit gesprek kan je overstappen naar een bespreking van de thema's.

Op www.marleennelen.be kan je een fragment lezen uit *Nimf*. Waarom zou de auteur net dit stuk gekozen hebben om online te zetten? Geeft het een goed beeld van het boek? Zouden de juryleden op basis van dit stukje zin krijgen in het boek?

PERSONAGES

Nour

Nour is het hoofdpersonage en de ik-verteller. Dat betekent dat je dicht op zijn huid zit en veel details over hem te weten komt. Vinden de juryleden dit leuk? Vergelijk met andere vertelstandpunten in andere (KJV-)boeken.

Bespreek samen met de juryleden hoe Nour zich doorheen het verhaal voelt. Schrijf de gevoelens ('boos', 'eenzaam', 'verliefd'...) op een groot vel papier. Na afloop heb je Nour in een paar kernwoorden geportretteerd. Deze elementen kunnen aan bod komen:

- Hij mist zijn moeder, is boos op haar, hoopt op haar terugkomt en geraakt verbitterd maar weet uiteindelijk het gat dat ze sloeg toch weer te vullen.
- Zijn band met zijn vader groeit (zie bv. wanneer ze zich samen scheren, wanneer Nour de schoenen van zijn slapende vader uit trekt)
- Hij is eenzaam (zie bv. het schuilen in de riool)
- Hij wordt verliefd op Jutta
- Hij is een eenzaat en kropt zijn gevoelens op.

Nours vader

Nour lijkt wel wat op zijn vader: ze zijn allebei eenzaten die voor de praktische organisatie van hun leven op Nours moeder vertrouwden. Wanneer ze vertrekt blijven ze wezenloos achter en krijgen ze hun leven moeilijk weer op de rails. Bespreek de gelijkenissen en verschillen tussen Nour en zijn vader. Wat zou Nours vader van Nour vinden? Maakt hij zich zorgen om zijn zoon?

Samengevat

Nimf is een psychologisch boek: de personages, hun ontwikkeling en hun gevoelens staan op de voorgrond. Vinden de juryleden dit interessant? Geeft dit genoeg spanning? Waarin zit de spanning in dit verhaal? Kennen ze gelijkaardige (KJV-)boeken? Kunnen ze zich gemakkelijk inleven in Nour, zijn vader en zelfs zijn moeder?

Hou een gesprek over de liefde: die van Nour voor zijn ouders en voor Jutta, die van Nours vader voor Tille en voor Nour, die van Tille voor Nour en voor Nours vader.

VERZAMELEN/INSECTEN

Verzamelen

Nour verzamelt insecten. Wat verzamelen de juryleden? Haal eventueel het boek *Nooit genoeg: over verzamelen & verzamelaars* van Tapis Plein (Lannoo, 2008) erbij om een gesprek te houden over verzamelen en wat dat voor mensen kan betekenen.

Nour en de insecten

Je kan dieper ingaan op de betekenis die Nours insecten hebben in het verhaal: voor Nour bieden ze een cruciale houvast wanneer zijn moeder vertrokken is.

De insecten worden tot in detail beschreven. Lazen de juryleden dit graag? Vonden ze die beschrijvingen overbodig? Waarom zou de auteur zoveel insectenbeschrijvingen toevoegen? Wijs de juryleden erop dat Nour de verteller is. De beschrijven zijn dus eigenlijk zijn keuze en vertellen iets over hem: de insecten, met al hun details, zijn alles wat hij nog heeft. Haal deze uitspraak van Nour aan: 'De insectenwereld is mijn drug, ze tilt me boven alles uit, maar als de roes is uitgewerkt, duwt ze me dieper dan ooit.'

RECENSIES

Dit is een citaat uit een recensie over *Nimf*:

'...Het verhaal komt wat traag op gang en is mede door de vele beschrijvingen over de insecten niet makkelijk. Het is wel een subtiel verhaal over een in de steek gelaten jongen die zich vastklampt aan iets waar hij wel greep op heeft, het doden en vastprikken van insecten. Hoewel moeder Tille terugkomt, vermijdt de schrijfster de valkuil van een happy end.'

(www.boekenjeugdids.nl)

Bespreek de uitspraken van de recensent met de juryleden en vergelijk ze met hun eigen mening:

- Komt het verhaal echt traag op gang? Wanneer had je het gevoel dat je helemaal 'mee' was?
- Wat zou de recensent bedoelen met 'subtiel'? Denk je dat hij of zij dit positief of negatief bedoelt?
- Vind je de beschrijvingen van de insecten interessant?
- Wat voegen de insecten toe aan het verhaal? Versterken ze het verhaal? Zou het verhaal zonder kunnen?
- Wat vind je van het einde?
- Vind je het belangrijk dat een verhaal afgerond wordt en echt eindigt?
- Moet een verhaal een happy end hebben om goed te zijn?
- Wat zou de recensent bedoelen met 'de valkuil van een happy end'? Zijn happy ends voor softies?

In een andere recensie staat: 'Het jeugdboek overtuigt doordat het genoeg ruimte laat voor eigen interpretaties.' (Standaard der Letteren, januari 2010). De recensent vindt het duidelijk een pluspunt dat het boek niet alles weg geeft en vertelt, maar dat er ruimte gelaten wordt voor de lezer. Vinden de juryleden dit ook een pluspunt? Verwijs eventueel terug naar je gesprek rond de fragmenten die ze gezocht hebben en de verschillende interpretaties van het boek die hieruit bleken. Misschien lezen de juryleden liever boeken die wat explicieter zijn? Kunnen ze hiervan voorbeelden geven?

**KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5**

***Davidster*
Jennifer Roy
(door Anneleen Hacke)**

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Jennifer Roy is Amerikaans en debuteerde in 2008 als schrijfster. Naast *Davidster* heeft ze samen met Julia Devillers een boek geschreven. De twee hoofdpersonages in dat boek zijn een identieke tweeling. Jennifer en Julia zijn een identieke tweeling en konden hun eigen ervaringen dus goed gebruiken. Binnenkort komen er nog twee boeken uit van dit schrijversduo.

In Amerika heeft *Davidster* een aantal prijzen in de wacht gesleept. Jennifer was onder andere finaliste voor de National Jewish Book Awards.

Als je vraagt aan Jennifer Roy wat voor haar belangrijk is in het leven, dan antwoordt ze steevast: heel erg dankbaar zijn voor alle goede dingen die gebeuren.

☞ www.jenniferroy.com

KORT SAMENGEVAT

Dit is het waargebeurde verhaal van de kleine Sylvia die tijdens de tweede wereldoorlog samen met haar ouders en zus in de getto van het Poolse Lodz leeft. Tijdens de oorlog worden 270 000 joden gedwongen om zich net als dit gezin in de getto te vestigen. Het is een voortdurende strijd om te overleven want de omstandigheden zijn erbarmelijk. Op het einde van de oorlog komen er slechts 800 mensen levend uit de getto van Lodz. Onder hen bevinden zich 12 kinderen. Sylvia is één van die kinderen. Ze vertelt de feiten vanuit haar ogen, de ogen van een kind.

BESPREKING

Vooraf

Het verhaal van Sylvia vertelt een donkere periode uit de geschiedenis van Polen. Het boek *Davidster* bestaat uit verschillende delen. Aan het begin van elk deel wordt in het kort de situatie geschetst op een bepaald moment in die geschiedenis. Om een zicht te krijgen op het verloop van die oorlogsjaren kunnen de juryleden samen een tijdslijn tekenen waarop ze de belangrijkste feiten noteren.

- Kan je opmerkelijke dingen die Syvia meemaakt linken met feiten op de tijdslijn?

Tijdens het lezen

Het centrale thema in het boek is oorlog. Bij het begin van WOII werden joden in Polen ondergebracht in getto's. De schrijfster vertelt in de inleiding hoe bijzonder het is dat Sylvia Perlmutter haar verhaal verteld heeft want de meeste mensen die de oorlog overleefden, praten er niet over.

- Waarom denk je dat heel veel mensen niet praten over de oorlog?
- Heb je je eigen (over)grootouders ooit horen vertellen over de oorlog?

De schrijfster benadrukt in haar inleiding hoe belangrijk het is dat de dingen die gebeurd zijn in de oorlog niet vergeten worden.

- Waarom is dat zo belangrijk denk je?
- Weet je zelf veel over WOII? Hoe ben je dingen te weten gekomen? (verhalen, boeken, documentaires, op school...)
- Heb je nieuwe belangrijke dingen uit het boek *Davidster* geleerd die je nog niet wist? Welke?

Syvia vertelt hoe het leven er aan toegaat in de getto vanuit haar eigen ogen. Ze is nog heel jong wanneer ze alles meemaakt (vijf als ze de getto binnengaat) en dat is ook duidelijk te merken aan de bewoordingen waarmee het gebeurt: kort en eenvoudig.

- Wat vind je van de schrijfstijl (korte, eenvoudige zinnen)?
- Wat roept die schrijfstijl bij je op? Hoe ervaar je het verhaal?

Het is een wonder dat het gezin van Syvia volledig uit de getto komt. Er waren nochtans momenten genoeg waarop ze gevaar liepen. In die periode hebben ze heel veel steun aan elkaar gehad en dat heeft hen ongetwijfeld op moeilijke momenten de kracht gegeven om door te gaan.

Is er al eens een moeilijk moment geweest waarop je de kracht van je eigen gezin gevoeld hebt? Bijvoorbeeld als iemand in de familie overlijdt of ziek wordt... Wat deed dat met je?

De schrijfster besliste om het boek *Davidster* te noemen:

- Waarvoor stond de ster symbool tijdens de oorlog?
- Welke plaats neemt de ster in Syvia's verhaal?
- Zou je een andere titel kunnen bedenken die specifieker is en iets te maken heeft met Syvia?

Na het lezen

Zelfs de dag van vandaag zijn er nog heel veel kinderen op de wereld die moeten opgroeien in een oorlog. In kranten vind je geregeld berichten over oorlogen die aan de gang zijn.

Laat de juryleden een aantal kranten doorbladeren en stukjes tekst of foto's uitknippen die met oorlog te maken hebben. Hierbij kunnen ze focussen op berichten die te maken hebben met kinderen en jongeren. Met de verschillende knipsels kunnen ze een collage maken en er eventueel een anti-oorlogslogan bij bedenken.

- Kan je uit de artikels die je vindt opmaken hoe het voor de kinderen uit het oorlogsgebied is om de oorlog door te komen?
- Stel dat je voor een kind zou staan dat opgroeit in oorlog, wat zou je dan willen zeggen tegen hem of haar?

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

De ogen van Kronos
Marie Rutkoski
(door Ilse Trimborn)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

De Amerikaanse **Marie Rutkoski** hield er als kind al van om verhaaltjes te verzinnen. Daarom vindt ze het ook zo geweldig om schrijfster te zijn: dan kan je zomaar alles verzinnen wat je wil.

Marie studeerde Engels aan de universiteit en trok na haar studie voor een tijdje naar Moskou en Praag. Tegenwoordig werkt ze als professor in het Brooklyn College, waar ze cursussen geeft over onder meer kinder- en jeugdliteratuur en creatief schrijven.

Samen met haar man en kat Sophie woont ze in het levendige New York.

🌐 www.marierutkoski.com

@ Vraagje voor de schrijfster? Mail (in het Engels) naar Marie@MarieRutkoski.com

KORT SAMENGEVAT

In het 16de eeuwse Bohemen leeft Petra Kronos samen met haar vader Mikal Kronos, een man met magische krachten. Wanneer hij voor de prins zijn meesterwerk maakt, een astronomische klok, moet hij dit bekopen met het verlies van zijn ogen.

Petra besluit samen met Astrophil, haar levende metalen spin, naar Praag te gaan, vastbesloten de ogen van haar vader terug te halen. Ze weet een baantje te bemachtigen in het paleis en samen met Neel, een vingervlug Romadiefje, zet ze alles op alles om de ogen in haar bezit te krijgen. Alleen is dat niet zo gemakkelijk en is de weg naar de ogen bezaaid met hindernissen...

BELANGRIJKSTE PERSONAGES

- Petra Kronos, alias Viera
- Mikal Kronos, haar vader
- Dita (de nicht van Petra), haar man Josef en hun zoontje David
- Astrophil, de metalen spin
- Prins Rodolfo

- Tomik, vriend van Petra en zijn vader, meester Stakan
- Marjeta, de moeder van Petra, gestorven bij de bevalling
- Neel en Sadie, Roma
- Iris, ofte Irenka Grisetta December, zesde gravin van Krumlov
- John Dee

STIJL EN VORMKENMERKEN

Het boek bestaat uit een proloog, 28 genummerde hoofdstukken, een epiloog, een nawoord en een dankwoord.

Het is een chronologisch verteld avonturenverhaal, geschreven in de onvoltooid verleden tijd. Gecombineerd met de 3de persoon waarin het verhaal verteld is, zorgt dit ervoor dat je gemakkelijk meeleeft met Petra, het hoofdpersonage.

TIJD EN PLAATS

Het verhaal speelt zich af in Bohemen tijdens de 16de eeuw. De beschrijving van gewoonten en is geschiedkundig juist, maar dat geldt niet voor de personages. Die zijn verzonnen, afgezien van de figuur van John Dee. Voor de prins haalde de auteur haar inspiratie bij een historisch bestaande figuur, al zijn er grote verschillen. Meer hierover lees je in het nawoord.

THEMA'S

- Liefde van een dochter voor haar vader
- Onrechtvaardigheid: hoe de zigeuners behandeld worden, hoe de prins zich alles toe-eigent waar hij zin in heeft...
- Magie

MOGELIJKE INVALSHOEKEN VOOR BESPREKING

Begin met een rondvraag. Vraag iedereen om kort te vertellen of hij of zij het boek al dan niet graag gelezen heeft en waarom. Op die manier krijg je al meteen een aantal aanknopingspunten voor de bespreking en weet je meteen wat de juryleden het meest is opgevallen aan het boek: bepaalde personages, een verhaallijn, de taal, het einde...

Deze vragen kunnen inspiratie bieden:

- Spreekt de cover je aan? Waarom wel? Waarom niet? Krijg je door de cover zin om het boek te gaan lezen?
- Nodigt de tekst op de achterflap uit tot lezen? Had je zin om eraan te beginnen?
- Als je het boek met één woord zou moeten omschrijven, welk woord zou dat dan zijn? Waarom?
- Zou je dit boek aan anderen aanraden? Waarom wel? Waarom niet?
- Wat vind je van het personage van Petra? Hoe komt ze op je over? Sympathiek, roekeloos, naïef?
- Waarom wil Petra de ogen terughalen? Wat zijn haar motieven?
- Vind je het verhaal geloofwaardig, m.a.w. vond je de levende mechanische dieren, de prins die van ogen kan wisselen en de magische vingers van Neel geloofwaardig?

- Wat vind je van Astrophil? Vind je het een goed bedacht personage? Is het een volwaardig personage voor jou? Wat is een volwaardig personage voor jou?
- Lees het verhaal van Danior (p. 195-196) voor. Wat is de betekenis van dit verhaal in het boek? Waarom vertelt Neel dit verhaal?
- Wat vind je van personages zoals Iris en John Dee? Zorgen zij voor een bepaalde sfeer?
- Wist je iets over Bohemen? Is het handig dat de schrijfster nog een verklarend nawoord aan haar boek heeft toegevoegd? Of vind je dat overbodig?
- Wat denk je over het leven in het kasteel?
- Het verhaal eindigt enigszins open. Denk je dat er een vervolg zal verschijnen? Eerder dit jaar is het vervolg, *The Celestial Globe*, verschenen. Ga je dit boek ook lezen (als het vertaald is)?
- Vind je dat het verhaal van de klok belangrijk is voor het boek? Denk je dat zo'n klok een goede uitvinding zou zijn? Wat denk je van de legende waar de schrijfster het achteraan in het boek over heeft?
- De oorspronkelijke titel van het boek is *The cabinet of wonders*, oftewel *Het wonderkabinet* of *Het rariteitenkabinet*. In haar nawoord heeft de schrijfster het ook over het rariteitenkabinet. Vind je dit een betere titel dan *De ogen van Kronos*?

Roma

Wisten de juryleden voor ze het boek lazen iets over de geschiedenis van de Roma (oftewel de zigeuners, wat zijzelf als een scheldwoord beschouwen)? Waarom denken ze dat zigeuners – ook nu nog – zo'n slechte naam hebben? Op deze sites kan je interessante informatie vinden:

🔗 users.telenet.be/ws35349/wout/inhoud.htm

🔗 [nl.wikipedia.org/wiki/Roma_\(volk\)](http://nl.wikipedia.org/wiki/Roma_(volk))

Recensies

Wat vinden de juryleden van de uitspraken van deze recensenten? Zijn ze het eens?

‘De spanning stijgt per hoofdstuk en zorgt voor een spetterende finale, die echter geen definitief einde inluidt. Dit hoofdstuk is afgesloten, maar er kan nog heel wat gebeuren met Petra en haar familie. De sterke verhaallijn krijgt regelmatig een verrassende wending door de onverwachte magische elementen. Dit debuut is zeker een aanrader, je wordt meegesleurd in een ongelooflijk fantasierijke wereld waar niets vaststaat en alles mogelijk is.’

www.pluizuit.be

‘Over onder andere speciale talenten, moed, het mysterie van de tijd, hebzucht, uitvindingen en hoe iets prachtigs gemanipuleerd kan worden tot een verschrikking, vriendschap en illusies. Een aanrader voor mensen die graag historische romans lezen of romans met een vleugje magie.’

leesleven.blogspot.com

KJV 2010-2011
WERKMODEL GROEP 5

De kleine Odessa
Peter Van Olmen
(door Joni De Mol)

AUTEURSINFO (ZIE OOK WWW.VILLAKAKELBONT.BE)

Peter Van Olmen groeide op in Deurle, bij Gent. In zijn jeugd woonde hij zeven jaar in een sociale gemeenschap in Brussel. Hij kwam er in contact met mensen van verschillende achtergronden met elk hun eigen levensverhaal. Hij schreef er zijn eerste sprookjes die hij voorlas aan kinderen. Later trok hij naar Antwerpen waar hij ook nu nog milieuvakken en psychologie doceert aan een hogeschool. Maar zijn eerste liefde bleef schrijven. *De kleine Odessa* schreef hij tussen 'het echte werk' door. Hij deed er acht jaar over. Op dit ogenblik woont hij in Antwerpen met zijn vrouw, drie kinderen, en een golden retriever. *De kleine Odessa* is zijn debuut, maar hij werkt aan een vervolg op het verhaal.

Dit zegt hij zelf over de kracht van verhalen:

'Verhalen zijn ontzettend belangrijk in een mensenleven. Iedereen heeft wel een verhaal in zijn hoofd over wie en hoe hij is. Dat verhaal stuurt het handelen heel sterk. Mensen gedragen zich naar het verhaal dat ze zichzelf vertellen. Of nog anders gezegd: het zelfbeeld bepaalt voor een groot stuk hoe men handelt. In die mate zelfs dat men liever zijn leven opgeeft dan zijn zelfbeeld. Zover kan dat gaan! De psychologische kracht van dat eigen verhaal is enorm.'

(www.dekleineodessa.com, www.leesplein.nl/LL_plein.php?hm=2&sm=1&id=7617)

 www.dekleineodessa.com

KORT SAMENGEVAT

Odessa heeft een erg strenge moeder en trekt er dan ook regelmatig 's nachts op uit. Op een van haar tochtjes ontdekt ze een geheimzinnig boek. Even later blijkt haar moeder verdwenen. Odessa gaat haar – en haar vader die ze nooit heeft gekend – zoeken. Ze komt terecht in de stad Scribopolis waar alle beroemde schrijvers springlevend zijn. In de stad heerst angst omdat de afvallige schrijver Mabarak de wereld naar zijn hand wil zetten door in het boek Boekus te schrijven. Alles wat in dit boek geschreven staat, gebeurt ook echt. Odessa blijkt een erg belangrijke rol te gaan spelen in de strijd tussen Scribopolis, die de wereld haar vrijheid willen laten, en Mabarak.

STRUCTUUR

Het verhaal is opgedeeld in drie delen, die op hun beurt opgedeeld zijn in hoofdstukken:

- Het eerste deel gaat over de manier waarop Odessa in Scribopolis terecht komt. Het eindigt als ze vlakbij de stad de ridders van de ronde tafel tegenkomt, die haar naar Scribopolis brengen.
- Het tweede deel verhaalt over de periode die Odessa in Scribopolis doorbrengt.
- Het derde deel brengt Odessa weer weg van Scribopolis, als ze meegaat op de expeditie die de Titanen Vijzel terug moet brengen van bij Mabarak die hem gestolen had. Helemaal op het einde van het derde deel komt Odessa naar Scribopolis terug.
- Er volgt dan nog een korte epiloog die een mooi beeld van de toekomst schetst.

PERSONAGES

Dramatis personae

Er treden in dit boek heel wat personages op, waarvan sommige echt hebben bestaan, sommige uit de mythologische wereld stammen en sommige dan weer regelrecht verzonnen zijn. De schrijver voegde zelf achteraan het boek een lijst van *dramatis personae* toe om alles wat overzichtelijker te maken. Die lijst is ook te lezen op www.dekleineodessa.com

Odessa

De naam Odessa kwam er volgens de auteur om de volgende reden: de vroege opzet van het verhaal was de Odyssee te hervertellen in een jeugdverhaal met als hoofdpersoon een meisje. In plaats van de grote Odysseus verzon hij de kleine Odessa. Het verhaal is een eigen leven gaan leiden, maar de naam is gebleven.

Mabarak

Eén ding voeg ik graag toe aan de lijst achteraan het boek. De grote booswicht in het verhaal is Sir Edward de Mabarak. Hoewel nergens geëxpliciteerd lijkt deze toch enkele gelijkenissen te vertonen met de schrijver Christopher Marlowe. Marlowe leefde ten tijde van Shakespeare en heeft hem waarschijnlijk gekend. Er bestaat een (wilde) theorie die beweert dat Marlowe misschien wel de auteur geweest zou kunnen zijn van de teksten van Shakespeare, een idee dat ook even voorkomt in *De kleine Odessa*: ‘We waren zo close dat sommigen beweerden dat hij de echte schrijver was van mijn stukken.’ (p. 299) Over de echte persoon Marlowe is weinig geweten, maar de verhalen die over hem de ronde doen, zijn niet al te positief. Hij zou een spion en het koningshuis en de religie afvallig geweest zijn.

THEMA'S

Hieronder worden enkele thema's uit het boek besproken. Er zijn telkens vragen bijgevoegd die je in de vergaderingen aan de juryleden kan stellen.

De zoektocht naar je echte vader

Odessa heeft haar echte vader nooit gekend en is naar hem opzoek. Ze heeft een ideaalbeeld van hem verzonnen. De muze Clio neemt, om Odessa te treiteren, dat ideaalbeeld aan.

- Wat vinden de juryleden ervan dat de moeder van Odessa zo lang voor Odessa verzwijgt wie haar vader is?
- Wat vinden de juryleden van de beslissing van Odessa's moeder als uiteindelijk blijkt dat Mabarak de vader van Odessa is?

- Wat vinden ze er van dat Odessa uiteindelijk aan haar vader kan weerstaan?
- Hoe denken ze dat de relatie tussen Odessa en Shakespeare zou worden? Denken ze dat hij de vader kan worden waar Odessa altijd van droomde of zou ze toch altijd blijven voelen dat hij haar echte vader niet is?
- Kennen de juryleden kinderen die zonder hun vader moeten opgroeien of geadopteerd zijn? Misschien maken ze dit zelf mee? Hoe gaan zij hiermee om?

Literatuur

In een stad vol schrijvers en boeken is literatuur natuurlijk een belangrijk onderwerp. Shakespeare en Mabarak zijn het niet eens over wat literatuur hoort te doen. Shakespeare vindt dat schrijvers door verhalen nieuwe werelden tot leven moeten brengen. Mabarak daarentegen wil net het echte leven onderwerpen aan een boek door een boek te maken waardoor het leven net zo wordt als hij erin schrijft.

- Begrijpen de juryleden het onderscheid?
- Wat vinden zij hier zelf van?
- Als zij in Boekus zouden kunnen schrijven, wat zouden ze erin schrijven? Of zouden ze net als Odessa ervoor kiezen dat mensen hun eigen verhalen kunnen schrijven?

Bekende schrijvers

Het verhaal wemelt van de verwijzingen naar schrijvers die echt bestonden, naar hun leven en naar hun werken. Waarschijnlijk gaan die verwijzingen grotendeels aan de juryleden voorbij. Ga samen op zoek!

- Kennen de juryleden enkele van de schrijvers of boeken waarnaar verwezen wordt? Harry Potter uiteraard en misschien ook Shakespeare. En verder?
- Op p. 113 staat een lijst met boekenwinkels die gespecialiseerd zijn in één soort boek. De opsomming bevat verwijzingen naar echt bestaande 'genres' uit de literatuur. Kunnen de juryleden zich iets voorstellen bij de opsomming? In welke boekenwinkel zouden ze zelf het liefst binnen stappen? Deze 'genres' worden genoemd:
  - Stoere ridderverhalen [bijvoorbeeld de Arthurverhalen]
  - Ongelukkige tienermeisjes [daar kunnen de juryleden zich allicht wel iets bij voorstellen]
  - Geheime weetjes voor pientere knapen [series als *De Vijf* van Enid Blyton]
  - Verliefd op een vampier [de *Twilight*-serie zal allicht ook bekend zijn bij de juryleden]
  - Middeleeuwse abdijsmysteries [een verwijzing naar *De naam van de roos*]
  - Hermetische gedichten [een verwijzing naar veel moderne poëzie]
  - Bloederige thrillers met levende zombies des doods
  - Fraaie taal zonder verhaal [postmoderne literatuur?] en prestigieus onleesbaar werk [*Finnegan's wake* van James Joyce, het meest onleesbare boek ter wereld]

Literaire grapjes

Het boek zit vol literaire grapjes. Ik licht er een paar uit (want ik heb er allicht zelf ook veel gemist):

- Op p. 93 zingt Lode A. een lied terwijl Odessa en hij door het bos lopen. Hij zingt het lied *I'm a lumberjack* van Monty Python. Je kan samen met de juryleden naar dit lied te luisteren.
- Hetzelfde geldt voor enkele andere liedjes, waaronder eentje uit *The Wizard of Oz*. De verantwoording van de liedjes vind je helemaal achterin het boek.
- De zusjes Brontë doceren het vak passie, romantiek en vurige winden die raampjes doen klapperen op woeste hoogten. Een mooie samenvatting van het boek *Wuthering Heights* van Emily Brontë.

- Shakespeare zegt op p. 294 over Calliope dat zij zijn donkere dame was en dat Mabarak zijn mooie Lord was. In het werk van Shakespeare komen inderdaad een geheimzinnige donkere dame en een mooie Lord voor. Niemand weet aan wie de gedichten met deze personen in gericht waren.
- De schrijver gaat de modernere toer op als de kandidaten in de proeven ‘Straal me op, Dostie’ moeten zeggen als ze willen terugkeren uit het boek. Dat is natuurlijk een verwijzing naar ‘Beam me up, Scotty’ uit *Star Trek*.
- Op p. 413 zegt Mabarak tegen Odessa: ‘Dit is een kleine stap voor jou’ [...] ‘Maar een grote stap voor de mensheid’.

Herkenden de juryleden deze verwijzingen? Wat vinden ze ervan nadat je ze getoond en uitgelegd hebt? Zijn ze gemotiveerd om het werk van de bekende schrijvers in het boek op te zoeken, hun boeken te lezen of misschien naar verfilmingen te kijken?